ภูมิคุ้มกันบำบัดคืออะไร? มะเร็งและระบบภูมิคุ้มกัน

ภูมิคุ้มกันบำบัดเป็นการรักษามะเร็งชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ระบบภูมิคุ้มกันของคุณต่อสู้กับมะเร็ง ตามปกติระบบภูมิคุ้มกันจะตรวจพบและทำลายเซลล์ที่ผิดปกติ แต่เซลล์มะเร็งมีวิธีหลบเลี่ยงระบบภูมิคุ้มกัน ภูมิคุ้มกันบำบัดช่วยให้ระบบภูมิคุ้มกันทำงานต่อต้านมะเร็งได้แรงขึ้น ภูมิคุ้มกันบำบัดมีหลายชนิด รวมถึงยายับยั้งจุดตรวจภูมิคุ้มกันและโมโนโคลนอลแอนติบอดี

หน้านี้เขียนสำหรับทุกคนที่ได้รับข้อเสนอให้รักษาด้วยภูมิคุ้มกันบำบัด หรืออยากเข้าใจเรื่องนี้ โดยอธิบายว่าภูมิคุ้มกันบำบัดทำงานอย่างไร มีชนิดหลัก ๆ อะไรบ้าง การรักษาเป็นอย่างไร และผลข้างเคียงใดที่ต้องเฝ้าระวัง

ฉบับเข้าใจง่าย

ภูมิคุ้มกันบำบัดเป็นการรักษามะเร็งที่ช่วยให้ระบบภูมิคุ้มกันของคุณต่อสู้กับมะเร็ง ระบบภูมิคุ้มกันช่วยให้ร่างกายของคุณต่อสู้กับการติดเชื้อและโรคอื่น ๆ ระบบนี้ประกอบด้วยเซลล์เม็ดเลือดขาว รวมทั้งอวัยวะและเนื้อเยื่อของระบบน้ำเหลือง

ภูมิคุ้มกันบำบัดเป็นชีวบำบัด (biological therapy) ชนิดหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการรักษาที่ใช้สารที่ได้มาจากสิ่งมีชีวิตในการรักษามะเร็ง

ภูมิคุ้มกันบำบัดช่วยให้ระบบภูมิคุ้มกันของคุณเองทำงานต่อต้านมะเร็ง

ภูมิคุ้มกันบำบัดต่อสู้กับมะเร็งอย่างไร

หน้าที่ปกติส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกันคือการค้นหาและทำลายเซลล์ที่ผิดปกติ ระบบภูมิคุ้มกันน่าจะช่วยป้องกันหรือยับยั้งการเติบโตของมะเร็งหลายชนิด ตัวอย่างเช่น บางครั้งพบเซลล์ภูมิคุ้มกันอยู่ในและรอบ ๆ เนื้องอก เซลล์เหล่านี้เรียกว่าลิมโฟไซต์ที่แทรกอยู่ในเนื้องอก (TILs) ซึ่งเป็นสัญญาณว่าระบบภูมิคุ้มกันกำลังตอบสนองต่อเนื้องอก

ระบบภูมิคุ้มกันป้องกันหรือชะลอการเติบโตของมะเร็งได้ แต่เซลล์มะเร็งมีวิธีหลบเลี่ยงการถูกทำลาย ตัวอย่างเช่น เซลล์มะเร็งอาจ

- มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันมองเห็นได้ยากขึ้น
- มีโปรตีนบนผิวเซลล์ที่ปิดการทำงานของเซลล์ภูมิคุ้มกัน
- เปลี่ยนเซลล์ปกติรอบ ๆ เนื้องอก ให้ไปรบกวนการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกัน

ภูมิคุ้มกันบำบัดช่วยให้ระบบภูมิคุ้มกันทำงานต่อต้านมะเร็งได้ดีขึ้น

ชนิดของภูมิคุ้มกันบำบัด

ภูมิคุ้มกันบำบัดที่ใช้รักษามะเร็งมีหลายชนิด

- **ยายับยั้งจุดตรวจภูมิคุ้มกัน (immune checkpoint inhibitors)** เป็นยาที่ปิดกั้นจุดตรวจภูมิคุ้มกัน จุดตรวจเป็นส่วนปกติของระบบภูมิคุ้มกัน ทำหน้าที่ไม่ให้การตอบสนองของภูมิคุ้มกันแรงเกินไป การปิดกั้นจุดตรวจทำให้เซลล์ภูมิคุ้มกันตอบสนองต่อมะเร็งได้แรงขึ้น

- **การรักษาด้วยการถ่ายโอนทีเซลล์ (T-cell transfer therapy)** เสริมความสามารถตามธรรมชาติของทีเซลล์ของคุณในการต่อสู้กับมะเร็ง แพทย์จะนำเซลล์ภูมิคุ้มกันออกมาจากเนื้องอกของคุณ เซลล์ที่ทำงานได้ดีที่สุดจะถูกคัดเลือกหรือปรับเปลี่ยนในห้องปฏิบัติการ แล้วเพาะเลี้ยงให้ได้จำนวนมาก จากนั้นให้กลับเข้าสู่ร่างกายของคุณผ่านเข็มที่หลอดเลือดดำ การรักษานี้อาจเรียกว่า adoptive cell therapy ด้วย
- **โมโนโคลนอลแอนติบอดี (monoclonal antibodies)** เป็นโปรตีนของระบบภูมิคุ้มกันที่สร้างขึ้นในห้องปฏิบัติการ ออกแบบมาให้จับกับเป้าหมายเฉพาะบนเซลล์มะเร็ง บางชนิดทำเครื่องหมายเซลล์มะเร็งไว้ เพื่อให้ระบบภูมิคุ้มกันค้นหาและทำลายได้ดีขึ้น
- **วัคซีนเพื่อการรักษา (treatment vaccines)** ต่อสู้กับมะเร็งโดยเสริมการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกันของคุณต่อเซลล์มะเร็ง วัคซีนชนิดนี้แตกต่างจากวัคซีนที่ช่วยป้องกันโรค
- **สารปรับระบบภูมิคุ้มกัน (immune system modulators)** เสริมการตอบสนองของภูมิคุ้มกันในร่างกายต่อมะเร็ง บางชนิดส่งผลต่อบางส่วนของระบบภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะ บางชนิดส่งผลต่อระบบภูมิคุ้มกันในภาพรวมมากกว่า

ใช้รักษามะเร็งชนิดใดบ้าง

ยาภูมิคุ้มกันบำบัดได้รับการอนุมัติให้ใช้รักษามะเร็งหลายชนิด อยากรู้ไหมว่าภูมิคุ้มกันบำบัดอาจใช้กับมะเร็งชนิดใดชนิดหนึ่งได้หรือไม่ สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกามีบทสรุปการรักษามะเร็งทั้งในผู้ใหญ่และในเด็ก

สิ่งที่อาจเกิดขึ้น

วิธีให้ยา ภูมิคุ้มกันบำบัดอาจให้ทางหลอดเลือดดำ (IV) อาจเป็นยาเม็ดหรือแคปซูลที่คุณกลืน (ทางปาก) อาจเป็นครีมที่คุณทาบนผิว (ยาทาภายนอก ซึ่งใช้กับมะเร็งผิวหนังระยะเริ่มต้นมาก ๆ ได้) หรืออาจให้เข้าไปในกระเพาะปัสสาวะโดยตรง (intravesical)

สถานที่รับการรักษา คุณอาจได้รับภูมิคุ้มกันบำบัดที่ห้องตรวจของแพทย์ คลินิก หรือแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล ผู้ป่วยนอกหมายความว่าคุณไม่ต้องค้างคืนที่โรงพยาบาล

ความถี่ คุณจะได้รับภูมิคุ้มกันบำบัดบ่อยแค่ไหนและนานเท่าใดขึ้นอยู่กับหลายอย่าง ได้แก่ ชนิดของมะเร็งและมะเร็งลุกลามไปมากเพียงใด ชนิดของภูมิคุ้มกันบำบัด และร่างกายของคุณตอบสนองอย่างไร คุณอาจได้รับการรักษาทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน บางชนิดให้เป็นรอบ คือมีช่วงที่รับการรักษาแล้วตามด้วยช่วงพัก ช่วงพักทำให้ร่างกายของคุณได้มีโอกาสฟื้นตัวและตอบสนอง

จะรู้ได้อย่างไรว่าได้ผล คุณจะได้พบแพทย์บ่อย ๆ เพื่อตรวจร่างกาย และแพทย์จะถามว่าคุณรู้สึกอย่างไร คุณจะได้รับการตรวจทางการแพทย์ เช่น การตรวจเลือดและการสแกนแบบต่าง ๆ ซึ่งใช้วัดขนาดของเนื้องอกและดูการเปลี่ยนแปลงของผลเลือด

ผลข้างเคียงและสาเหตุที่เกิด

ภูมิคุ้มกันบำบัดอาจทำให้เกิดผลข้างเคียง หลายอย่างเกิดขึ้นเพราะระบบภูมิคุ้มกันถูกกระตุ้นให้ทำงานต่อต้านมะเร็งแล้วไปทำงานต่อต้านเซลล์และเนื้อเยื่อที่ปกติดีในร่างกายของคุณด้วย

ผลข้างเคียงอาจเกิดขึ้นได้เมื่อระบบภูมิคุ้มกันที่ถูกกระตุ้นไปส่งผลต่อเซลล์ที่ปกติดีด้วย

การอักเสบอาจเกิดขึ้นในอวัยวะต่าง ๆ เช่น ลำไส้ (ลำไส้อักเสบ) ปอด (ปอดอักเสบ) ตับ (ตับอักเสบ) ตับอ่อน กล้ามเนื้อหัวใจ ไต หรือต่อมฮอร์โมน เช่น ต่อมไทรอยด์และต่อมใต้สมอง NCI ระบุว่าแพทย์ไม่สามารถรู้ได้แน่นอนว่าผลข้างเคียงจะ

เกิดขึ้นเมื่อใดหรือจะเกิดขึ้นหรือไม่ และจะรุนแรงเพียงใด ถามทีมของคุณว่าควรแจ้งอาการใดบ้าง และต้องแจ้งเร่งด่วนเพียงใด

ถ้าต้องการหน้าที่เน้นอาการและนำไปใช้ได้จริง ดู ผลข้างเคียงที่เกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน มีการพูดถึงภูมิคุ้มกันบำบัดเพราะผลการตรวจใช่ไหม ถ้าใช่ PD-L1 TPS PD-L1 CPS MSI-H และ TMB-high เป็นคำที่พบบ่อยในรายงานผลซึ่งคุณควรสอบถาม

สิ่งที่นักวิจัยกำลังศึกษา

การวิจัยทางคลินิกกำลังทดสอบภูมิคุ้มกันบำบัดอยู่ หากต้องการค้นหาการวิจัย ให้ใช้ระบบค้นหาการวิจัยทางคลินิกของ NCI หรือโทร 1-800-4-CANCER

เมื่อใดควรขอความช่วยเหลือโดยเร็ว

- **โทร 911 หรือไปห้องฉุกเฉิน หาก** คุณหายใจไม่ทันแม้ขณะนั่งอยู่นิ่ง ๆ หรือเจ็บหน้าอก อาการสับสน ล้มฟุบหรือหมดสติ หรืออ่อนแรงอย่างรุนแรงขึ้นมาทันที ก็ต้องได้รับการดูแลฉุกเฉินเช่นกัน เพราะอาจเป็นสัญญาณของปฏิกิริยาที่รุนแรง อย่าขับรถไปเอง
- **ก่อนอื่น ให้ทำตามแผนของทีมดูแลของคุณเอง** ทีมอาจให้หมายเลขอื่นสำหรับโทร หรือให้ขั้นตอนที่ต่างออกไป
- **โทรหาทีมดูแลของคุณทันที ไม่ว่ากลางวันหรือกลางคืน หาก** คุณเห็นเลือดในอุจจาระหรืออุจจาระเป็นสีดำ ให้โทรทันทีเช่นกันหากมีท้องเสียที่เพิ่งเกิดขึ้นหรือแย่ลง มีมูกในอุจจาระ ไอที่เพิ่งเกิดขึ้นหรือแย่ลง หายใจลำบากที่เพิ่งเกิดขึ้น ตาหรือผิวเหลือง กระหายน้ำผิดปกติร่วมกับปัสสาวะมากกว่าปกติมาก หรือมีอาการชา เป็นเหน็บ หรืออ่อนแรงที่เพิ่งเกิดขึ้น อย่ารอถึงวันรุ่งขึ้นหรือนัดครั้งหน้า ถ้าติดต่อใครไม่ได้ ให้ไปห้องฉุกเฉิน
- **โทรหาทีมดูแลของคุณโดยเร็วภายในวันเดียวกัน หาก** ผื่นลามหรือคันมาก หรือคุณรู้สึกหนาว ไม่มีเรี่ยวแรง และเหนื่อยผิดปกติ อาการเหล่านี้อาจเป็นสัญญาณแรก ๆ ของต่อมไร้ท่ออักเสบ ซึ่งรักษาได้ง่ายกว่าหากพบแต่เนิ่น ๆ

แหล่งข้อมูล: National Cancer Institute: ผลข้างเคียงของภูมิคุ้มกันบำบัด (cancer.gov/about-cancer/treatment/types/immunotherapy/side-effects)

อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

นี่คือคำแปลภาษาที่เข้าใจง่ายของเนื้อหาเพื่อการศึกษาซึ่งอ้างอิงจาก สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Cancer Institute) กรุณาอ่านแหล่งข้อมูลต้นฉบับเพื่อข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์ ควรปรึกษาทีมดูแลสุขภาพของคุณเสมอ

สถาบันมะเร็งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Cancer Institute): cancer.gov/about-cancer/treatment/types/immunotherapy

อัปเดตล่าสุด: 2026-08-11

คุณมีสิทธิ์ได้รับล่ามฟรี โรงพยาบาลและคลินิกในสหรัฐอเมริกาที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางต้องจัดหาล่ามที่มีคุณสมบัติให้คุณโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย คุณสามารถขอได้ที่แผนกต้อนรับหรือก่อนวันนัดหมาย คุณไม่จำเป็นต้องพาสมาชิกในครอบครัวหรือเด็กมาแปลให้

ออนไลน์: cancerexplained.org/languages/th/immunotherapy

แปลจากบทความภาษาอังกฤษบน cancerexplained.org ฉบับภาษาอังกฤษคือฉบับที่ได้ตรวจสอบกับแหล่งที่มาแล้ว

ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์ ระบบบรรณาธิการที่ใช้ AI ช่วยจัดทำหน้านี้ ไม่มีผู้ตรวจทานทางการแพทย์ที่ระบุชื่อตรวจสอบเนื้อหานี้ เว้นแต่จะมีระบุไว้

พิมพ์ ทำสำเนา และแบ่งปันได้ฟรีโดยไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ต้องขออนุญาต โปรดอย่าแก้ไขเนื้อหาทางการแพทย์ อ้างอิง: cancerexplained.org เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษา ไม่ใช่คำแนะนำทางการแพทย์